

USNESENÍ

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Zdeňka Pulkrábka, Ph.D., a soudkyně JUDr. Ivy Hejdukové a Mgr. Jany Boškové v exekuční věci

oprávněné: **AB 4 B.V., soukromá společnost s ručením omezeným**
obchodní číslo 34186049
sídlem Strawinskylaan 933, WTC Twr B, 1077XX Amsterdam
zastoupená advokátem JUDr. Vladimírem Bulinským
sídlem třída Kpt. Jaroše 1932/13, 602 00 Brno

proti
povinnému: **D [redacted] H [redacted]**, narozený dne [redacted]
bytem náměstí [redacted]
zastoupený advokátem Mgr. Petrem Němcem
sídlem Mendíků 1396/9, 140 00 Praha 4 - Michle

pro vymožení 36 211,40 Kč s příslušenstvím

o odvolání povinného proti usnesení Okresního soudu v Sokolově ze dne 24. 11. 2017, č. j. 29 EXE 2634/2010-33

takto:

- I. Usnesení soudu prvního stupně se ve výroku I, pokud jím byl zamítnut návrh povinného na zastavení exekuce, a ve výroku II potvrzuje.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění:

1. Napadeným usnesením soud prvního stupně zamítl návrh povinného na zastavení exekuce a na odklad exekuce do právní moci usnesení o jejím zastavení. Dále oprávněné a soudnímu exekutoru nepřiznal náhradu nákladů řízení o odkladu a zastavení exekuce. Své rozhodnutí soud odůvodnil tím, že pohledávka s příslušenstvím byla 16. 1. 2017 vymožena, a proto již nemůže zaniknout zastavením. Nelze odložit a zastavit exekuci zániklou jiným způsobem. V případě, že by došlo k vymožení pohledávky v rozporu s právními předpisy, lze se domáhat nápravy již jen mimo toto exekuční řízení. Rozhodnutí o nákladech odůvodnil soud tím, že oprávněné náklady nevznikly. Pokud jde o náklady exekutora, uvedl, že řízení skončilo vymožením i paušálně určených hotových výdajů exekutora, čímž by měl daný závazkový vztah mezi účastníky včetně exekutora zcela zaniknout, a proto soud shledal výjimečný důvod dle § 150 o. s. ř. pro nepřiznání náhrady dalšího nákladu exekutora ve výši 47,60 Kč, vzniklého po skončení exekuce.
2. Povinný se odvolal proti druhé části výroku I a první části výroku II. Uvedl, že exekuce byla vedena dle nezpůsobilého exekučního titulu. Odkázal na usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 2706/2007, publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí pod č. 107/2009, dle něhož soud zastaví exekuci i poté, co pohledávka s příslušenstvím a náklady exekuce byly vymoženy, jestliže se podkladové rozhodnutí nestalo vykonatelným. Dále odkázal na usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 3266/2013, publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí pod č. 62/2004, dle něhož možnost zastavení exekuce i po jejím plném vymožení se vztahuje i na zastavení dle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. Přitom podle usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 31 Cdo 958/2012 nedostatek pravomoci rozhodce spor rozhodovat je důvodem pro zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. Rozhodčí nález uplatněný v této exekuci je nicotný, jak judikoval tento

soud například v usnesení sp. zn. 23 Cdo 4460/2014, a tedy nemůže zakládat ani překážku věci rozsouzené. Proto zde musí být prostor pro opětovné rozhodnutí o zastavení exekuce, když povinnému hrozí žaloba pro tutéž pohledávku. Povinný se dále domnívá, že rozhodnutí o zastavení exekuce i po jejím skončení mu umožňuje vymáhat po oprávněné bezdůvodné obohacení, s čímž se ztotožnil i Nejvyšší soud v usnesení sp. zn. 20 Cdo 3331/2017. Pokud byla exekuce vedena na základě několika exekučních příkazů, jako v dané věci, došlo podle usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 1840/2013 k zastavení exekuce vymožením jen ve vztahu k exekučnímu příkazu, na základě kterého došlo k vymožení posledních finančních prostředků, avšak ohledně dalších exekučních příkazů lze exekuci nadále zastavit. Na tom podle povinného nic nemění ani to, že soudní exekutor vydané exekuční příkazy zrušil. Dále povinný odkázal na rozhodnutí odvolacích soudů, které ve shodě s judikaturou Nejvyššího soudu přisvědčily tomu, že pokud neexistuje a ani nikdy neexistoval způsobilý exekuční titul, nebrání skončení exekuce tomu, aby bylo rozhodnuto o zastavení exekuce. Z těchto důvodů navrhuje povinný změnu napadeného usnesení tak, že se exekuce zastavuje, oprávněná je povinna nahradit povinnému a exekutoru její náklady a exekutor je povinen vrátit povinnému vymožené náklady exekuce.

3. Odvolání není důvodné.
4. Odvolací soud souhlasí s názorem soudu prvního stupně, že již skončenou exekuci zastavit nelze. Je si vědom judikatury Nejvyššího soudu (resp. jeho exekučního senátu), na kterou odkazuje povinný a která dovozuje opak, jakož i toho, že od této judikatury se již neúspěšně pokusil odchýlit Krajský soud v Brně, pobočka Jihlava (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 8. 2017, sp. zn. 20 Cdo 3331/2017). Odvolací soud se však domnívá, že argumentace proti této judikatuře nebyla dosud vyčerpána. Proto se od judikatury pokouší odchýlit také. Činí tak i s ohledem na to, že judikatura zřejmě nemá většinovou podporu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu. Kolegium totiž neschválilo publikaci jednoho z novějších rozhodnutí náležejících k této judikatuře, usnesení sp. zn. 26 Cdo 1663/2015, ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek. P. Vojtek (Přehled rozhodnutí NS neschválených v roce 2016 do Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek. Soudní rozhledy č. 2/2017) k tomu uvádí: „*I když se rozhodnutí bláší k předchozí judikatuře a v jeho prospěch bylo argumentováno tím, že reflektuje náleží ÚS sp. zn. IV. ÚS 3216/2014, byla oponentura poměrně jednotná a silná. Opírala se o těžko zpochybnitelnou logiku, že zastavení již provedeného výkonu je z povahy věci nadbytečné či přímo nemožné.*“ Pokud se judikatura opírá o náleží Ústavního soudu ze dne 17. 12. 2015, sp. zn. IV. ÚS 3216/2014, odvolací soud podotýká, že v něm názor na zastavení exekuce není odůvodněn.
5. Obecně se považuje za logické, že nelze zastavit řízení, které již skončilo. Tedy ani již skončenou exekuci. Postup v rozporu s touto logikou by musel zákon zvlášť upravit (nešlo by pak ovšem v pravém smyslu o „zastavení“, ale něco jiného). Výslovně tak zákon nečiní. Nanejvýš v § 268 odst. 1 písm. g) stanoví, že výkon rozhodnutí má být zastaven, jestliže po vydání rozhodnutí zaniklo právo jím přiznané, „ledaže byl tento výkon rozhodnutí již proveden“, což s pomocí argumentu a contrario podporuje závěr judikatury. Avšak vzhledem k tomu, že dodatek byl do o. s. ř. vložen zákonem č. 554/2004 Sb. z neznámých důvodů (dle usnesení ústavněprávního výboru PSP ČR ze 42. schůze ze dne 14. 4. 2004 na základě pozměňovacího návrhu), je otázkou, zda z něj činit dalekosáhlé a nesystematické závěry. Jinak totiž pro výklad, že skončená exekuce může být jako nepřipustná zastavena, nejsou žádné důvody.
6. Judikatura Nejvyššího soudu, zejména usnesení sp. zn. 20 Cdo 3331/2017, vychází v podstatě z názoru, že exekuce je právním titulem plnění, které v ní oprávněný obdrží („procesní důvod, pro který vymožené plnění náleží oprávněnému“), a že plnění se stává bezdůvodným obohacením, je-li tento právní titul odklizen zastavením exekuce. Judikatura dovozuje přípustnost zastavení exekuce proto, aby vymožené plnění mohlo být „identifikováno s bezdůvodným obohacením“ a povinný pak mohl žalovat o jeho vrácení. Bez zastavení exekuce plnění zpět vymoci nemůže.
7. Obvyklé chápání je však jiné. Podstata exekuce se spatřuje ve faktické činnosti, ve vynucení toho, co ukládá pravomocné rozhodnutí (srov. např. Macur J. Kurs občanského práva

procesního. Exekuční právo. Praha: C.H. Beck, 1998, s. 5: „faktické uskutečnění určitého práva na plnění“). Její funkcí není vytvářet nové právní tituly, ale prosazovat tituly existující. Tak v literatuře, s odkazem na judikaturu ve věcech bezdůvodného obohacení, uvádí J. Petrov (in Hulmák M. a kol. Občanský zákoník VI. Praha : C. H. Beck 2014, s. 1865): „*Výkon rozhodnutí ani exekuce nezakládají právní důvod pro to, aby si oprávněný mohl výtěžek ponechat.*“

8. Právním titulem plnění vymoženého v exekuci je hmotněprávní povinnost. Splněním tato povinnost zaniká. Jestliže tu podle hmotného práva žádná povinnost není, třebaže je (nesprávně) uložena rozhodnutím a poté exekučně vymožena, dostává se oprávněnému bezdůvodné obohacení, které je podle hmotného práva povinen vrátit. Tato povinnost se však nemůže prosadit, dokud je zde rozhodnutí s účinky materiální právní moci – brání tomu jeho účinek prejudiciální závaznosti. Aby se povinnost vrátit bezdůvodné obohacení prosadila, je třeba rozhodnutí odklídít (srov. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 31 Cdo 3309/2011; v literatuře Lavický P., Kotásek J. Zákaz zpětvzetí žaloby podle nového § 96 odst. 6 OSŘ. Právní rozhledy č. 1/2018, s. 1 an.). Naproti tomu k odklizení exekuce není důvod, protože její účinek je, jak řečeno, pouze faktický a může být odklizen zase jen faktickými úkony.
9. Na místě ani není dovozovat, že provedení exekuce má účinek obdobný materiální právní moci rozhodnutí a že tudíž závazně řeší otázku, zda oprávněnému vymožené plnění náleží. Výstižně na to v německé literatuře upozorňuje D. Eckardt (Die „verlängerte Vollstreckungsabwehrklage“. Festschrift für Prof. Dr. Hakan Pekcanitez. Izmir 2015, s. 2179): „*Okolnost, že s ukončením exekuce odpadly exekuční prostředky, které má dlužník k dispozici, neznamená tedy zakončení právního stavu, protože konečné rozdělení majetku není úkolem exekuce. Její výsledek podléhá dokonce (...) přezkumu prostřednictvím hmotného práva (...). Opačný názor, podle něž uzavřená exekuce prostřednictvím jí vlastní „exekuční moci“ – jakožto pojmové analogie k materiální právní moci – zaručuje trvalé podržení nabytého, proto v Německu právem nezískal více stoupenců.*“
10. Provedená exekuce tedy není ani právním důvodem vymoženého plnění, ani prejudiciálně neřeší otázku existence vynucované povinnosti. Ve výsledku totéž říká F. Zoulík (Soudy a soudnictví. Praha: C. H. Beck, 1995, s. 160): „*Od nalézacího řízení se exekuční řízení liší svým cílem a účelem; nejde v něm ani o konstituci právního uspořádání ani o deklaraci právních vztahů, ale o donucení k plnění.*“
11. Plnění vymožené v rozporu s hmotným právem je pak bezdůvodným obohacením a jako takové je povinný může bez dalšího žádat zpět, nebrání-li tomu prejudiciální závaznost pravomocného rozhodnutí. Sama provedená exekuce takovou závaznost nemá, a tudíž nároku povinného nebrání. Proto J. Fiala (Spory vznikající z podnětu výkonu rozhodnutí. Acta Universitatis Carolinae – Iuridica. 1972, s. 97) uvádí: „*Opomenul-li tak povinný učinit a oprávněný byl v exekuci znovu uspokojen, je oprávněný bezdůvodně obohacen. Oprávněný vedl exekuci neprávem a povinný se může domáhat vrácení toho, čím byl oprávněný bezdůvodně obohacen (§ 452 OZ). Na tom nic nemění ta skutečnost, že oprávněný vymohl plnění na povinném formálně správně vedenou exekucí. Materiálně však nebyl k vedení takové exekuce oprávněn, a proto je taková exekuce relativně nepřipustná. Její nepřipustnost neodstranilo ani to, že povinný nenavrhl zastavení exekuce.*“ (Citace se týká zastavení exekuce provedené po zániku vymáhaného práva a je z doby, kdy § 268 odst. 1 písm. g) o. s. ř. neobsahoval dovětek „ledaže byl tento výkon rozhodnutí již proveden“).
12. Aplikováno na exekuci na základě „nevykonatelného“ rozhodčího nálezu: Je-li na základě něj provedena exekuce, dochází k bezdůvodnému obohacení, pokud zde nebyla žádná hmotněprávní povinnost. Jelikož takovýto rozhodčí nález nemá účinky právní moci, povinný se může bez dalšího domáhat vrácení vymoženého plnění. Hrozí mu pouze námitka promlčení, tak jako hrozí tomu, kdo bezdůvodně plnil; v tom jeho postavení není ničím zvláštní.
13. Judikatura, které se dovolává žalovaný a která bez opory nauky spatřuje v exekuci další právní důvod plnění, nebo dokonce jakousi „exekuční moc“ obdobnou materiální právní moci rozhodnutí, je tedy zbytečná, protože povinný má i bez ní k dispozici žalobu z bezdůvodného obohacení. Zastavení exekuce mu navíc úspěch žaloby nezaručí, protože vždy bude třeba zkoumat, zda podle hmotného práva byl k plnění právní titul. Pokud byl, nemůže povinný

plnění vymozi zpět ani za pomoci zastavení exekuce. Jeho vymožením totiž zanikla existující povinnost a výsledná situace je v souladu s hmotným právem.

14. Konstrukce vytvořená judikaturou navíc vede k důsledkům, které jsou v rozporu se základními principy právního řádu. Předně rozmnožuje spory – kromě řízení o bezdůvodném obohacení nutí povinného ještě do řízení o zastavení exekuce. Dále popírá princip *vigilantibus iura* a princip právní jistoty. Povinný, který se proti exekuci nebránil, má najednou kdykoliv po jejím provedení, možnost navrhnout její zastavení, promlčením zřejmě neomezenou. Bezdůvodné obohacení má nejspíš vzniknout až zastavením exekuce (tehdy má odpadnout právní důvod plnění) a teprve od té doby má tedy běžet promlčecí lhůta. Nejvyšší soud sice na tuto výhradu již reagoval, avšak jen potřebou chránit povinného. S tím, že jde o extrémní zásah do právní jistoty nebo že povinný se může bránit přiměřenějším způsobem, se nevypořádal.
15. Dalším problémem je otázka dvojího zastavování exekuce. Jestliže exekuce, po částečném či úplném uspokojení věřitele, skončila již dříve zastavením, ale z jiného důvodu než pro vady exekučního titulu (např. pro nemajetnost), má se zastavovat podruhé, tentokrát z jiného důvodu, tak aby již obdržené plnění „mohlo být identifikováno s bezdůvodným obohacením“?
16. Jediné, co kritizovaná judikatura zaručuje povinnému, je vrácení vymožených nákladů exekuce. Je však otázkou, zda jen kvůli nákladům exekuce vymýšlet řešení odporující převážně uznávaným konceptům a působící další problémy, anebo – za předpokladu, že je vrácení vymožených nákladů žádoucí – zda pro vymožené náklady nehledat jiné, zvláštní řešení.
17. Za přílehlavý nepovažuje odvolací soud poukaz povinného na názor, že exekuce skončená vymožením plnění jedním z více exekučních způsobů se má zastavovat ve vztahu k těm exekučním způsobům, na základě nichž k vymožení plnění nedošlo (bod IV stanoviska Nejvyššího soudu sp. zn. Cpjn 200/2005, uveřejněného ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 31/2006, a usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 3516/2006, uveřejněné tamtéž pod č. 95/2007). Předně je třeba říci, že tímto názorem, rozdělujícím jedinou exekuci na několik samostatných řízení, se soudní praxe neřídí a lze jej proto považovat za obsoletní. Nasvědčuje tomu i obsah usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 1840/2013, na nějž povinný též odkazuje. Zde Nejvyšší soud zastavení exekuce požaduje pouze podmíněně: „Z uvedeného vyplývá, že byla-li v projednávané věci (podle tvrzení povinných) celá pohledávka včetně příslušenství ubražena na účet soudního exekutora dne 1. 12. 2005, neměl soudní exekutor právo provádět exekuci dalšími exekučními příkazy různými způsoby exekuce; kdyby tak přesto učinil, je nutné postupovat podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. g) občanského soudního řádu a exekuci zastavit. V případě exekuce, která již zanikla (například proto, že byla provedena), k řízení o návrhu na její zastavení nejsou podmínky a toto řízení musí být podle ustanovení § 103 a § 104 odst. 1 občanského soudního řádu zastaveno.“ V daném případě však povinný netvrdí, ani tomu nic nenasvědčuje, že by exekutor v provádění exekuce pokračoval.
18. Odvolací soud považuje tedy napadené usnesení za správné, a proto je v části napadené odvoláním potvrdil, a to včetně rozhodnutí o nákladech řízení, odpovídajícího výsledku řízení.
19. O nákladech odvolacího řízení rozhodl odvolací soud dle § 142 odst. 1 za použití § 224 odst. 1 o. s. ř. a s ohledem na to, že úspěšné oprávněné v odvolacím řízení žádné náklady nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné.

Plzeň 20. března 2018

JUDr. Zdeněk Pulkrábek, Ph.D., v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Jaroslava Anetová.